ó társaság“
i Sicurtà)
ni kártérítési kötelezettség mellett
ztosításokat,
et és évjáradék-
okat.
évi fenállása és
ztositéki tőkéje.
nel tisztelettel felhivja
driai biztositó társaság főügynöke“
esztina Lajos.

ZENI
ELMI BANK
irokat, ipartársulati
ket, szelvényeket.
pénzt. 188. 2–58
letfizetésre,
atéktársaságokat, ajánlatik:
nsorsjegy, évenkint 5 huzással,
. 220,000, 200.000 frt
eménynyel, 10 vagy 8 ft
tés mellett,
gban 10 darabra.

söket (Fallsucht)
t
yógyász Berlinben; —
int száz ily betegséget
utján. 157. 6–38
ÉS.
itó-társaság
ebreczeni főügynökségének vezetésétől
évi április 30-án visszalépvén, ugyan e
rz ur nyeretett meg.
bizt. társaság vezérügynöksége Pesten
orczy I., Polyák Béla.
re, szerencsém van jelenteni, miszerint
főügynökségi irodámat megnyitom s
tozó észak-Bihar-, Szathmár-
ban létező ügynökségei által minden-
osabb feltételek és dijazás mellett el-
n körülményre figyelmeztetni, hogy tár-
dijtételei, bárha már magukban véve is
nyossággal vannak meghatározva, ezen-
ól még
rengedő,
vidéken az egyes ügynökségeknél meg-
társaságom által nyujtott azon különös
azon biztositó félnek, aki terményei jég
ztositja, azok rendes dijából szintén tíz-
t „Ország“ biztositó-intézetnek hozzá
vén, ugy e jelentékeny alaptőkében, de
nyujt, a kárrendezések körüli pontos-
182. 6–6
társaság főügynöksége Debreczenben
os Ferencz.
HÁZ.
a. cserepes ház,
kaszinekkel el van látva, és
nezővé tétethetik, sőt gyár,
levő 30 és fél öl házutáni fol-
tulajdonossal. 170. 3–3

1870. II. évfolyam. 91. szám. Kedd, május 10.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt. Félév re 5frt.
Három hóra 2 frt 50 kr.
Egyes szám 10 kr.
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz Vecsey-ház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.
Hirdetési dij:
5 hasábos petit sorért 5 kr.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Nyilttéren megjelenő közlemény 5 hasábos sora 15 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szinte több izbeli hirdetések alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
Előfizethetni helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Ismét a törvényhatóságok rendezéséről.

Midőn minapában a belügyminister ur a törvényhatóságok rendezéséről készült törvényjavaslatát a ház asztalára letette, ugy nyilatkozott, hogy indokolását akkor terjesztendi elő, midőn a tjavaslat iránt nyilvánuló közvéleményről tájékozva leend.

E nyilatkozat reményleni engedi, hogy ez összes nemzeti életünk teljességére legfontosabb kérdésben, a kormány nem mondá ki végső szavát, de számba veendi a megalakulandó közvélemény jogos követelményeit.

Napirendre jutván ezen kérdés, mi az elméket folyton izgatottságban tartotta, de melynek egész terjedelmében felölelő tárgyilagos megvitatását, — más szintén igen fontos napirenden állott törvényjavaslatokkal levén elfoglalva, — a sajtó mindeddig elmellőzte, szükség, hogy ezt most egy egész irodalom, minden egylet, kör és társas összejövetel, sőt minden falu, kisebb nagyobb község, város, kerület és megye közgyülésén vitatásának tárgyává tegye, — afelett folyton gondolkozzék, s érett megfontolás után megállapodásra érlelje.

Nem volna gyászosabb eljárás, mint e téren pártnézetek szempontjából elhamarkodva törvényt rögtönözni. Mert nincs egyetlen törvény is, mely a nemzet mindenik tagját oly közvetlenül és oly sokféleképen érdekelje, mint a törvényhatóságok és községek rendezésének törvénye.

Az igazságszolgáltatás terén bármily károsak legyenek is a botlások, — nem oly általánosak, mint a közigazgatás mezején. — Ott a hibákat a társadalomnak az egészhez mérve csak nehány tagja szenvedi, — mig a rosz közigazgatás kiterjed a nemzeti test minden izére.

Ha van valami kérdés, miben jogos, méltányos és szükséges, miszerint a törvényhatóságoknak gondos megvitatás után határozati alakban kifejezett megállapodásai, kormány és törvényhozótest részéről figyelembe vétessenek: bizonyára jelen nagyszerü kérdésben elmaradhatatlan az. Kik lennének inkább hivatva nyilatkozni e kérdésben, — mint magok ezen hatóságok, kiknek kezében áll jelenben is a közigazgatás nagy része, — és a kik lesznek hivatva jövőben is annak vezetésére?

Mindenek előtt szükség, hogy a hatóságok, kivánalmaik végmegállapitása végett a kormány és törvényhozástól időt kérjenek, ezek pedig azt önkéntesen és kész szivvel megadják, — s bármily szétágazók és nagy tömegüek legyenek is a beözönlendő nyilatkozatok, azokkal megismerkedni ne röstelkedjenek.

Az irodalom és a hatóságok nyilatkozatainak olvasásából önként fog kitisztulni, és megjegeczedve napfényre kerülni azon közmeggyőződés, mit az általánosan megalakult közvélemény félreismerhetetlen nyilvánulásának kellend tartani.

Azt vetni ennek ellenébe, hogy az országgyülés nem hatósági alapon és utasitás mellett, — de népképviseleti alapon és utasitás nélkül alakulván, nem köteles sem megkérdezni, sem meghallgatni a törvényhatóságokat, nem egyéb, mint oly tanácsot adni a törvényhozásnak, hogy foszsza meg magát legfőbb tanácsától, a közönségnek benne helyzett bizalmától, — dobja el magától működései sikerének legfőbb biztositékát és eszközét, a közvélemény megnyugtatását és elismerő helyeslését.

Nézetem szerint kicsiny és nagy, ki e kérdés fölött gondolkozott, és megállapodott nézettel bir, s kinek lelkében él a meggyőződés, hogy a törvényhatóságok bölcs elrendezésétől függ, legyenek-e azok helyes közegei a közigazgatásnak — védbástyái az alkotmányosságnak és seminariumai a szabadságnak, — köteles tehetségének teljes mértékével járulni, e nagy kérdés tisztázásához.

Ily meggyőződés által vezetve, én is a toll kezelésében járatlan, veszek bátorságot kilépni a nyilvánosság terére, — és hazafiui nyiltsággal kifejteni aggodalmaimat, melyeket a szóban forgó tjavaslat fölidézett lelkemben, kijelölni azon alaptévedéseket, melyekből a javaslat véleményem szerint kiindult, figyelmeztetni azon veszélyekre, melyek annak méhéből származni és egyetemes nemzeti életünk minden ágazataira szétterjedni fognának.

Nem vonom kétségbe, miként a javaslat három okszerü és szükséges alapelvből indul ki.

Első, hogy a különböző társadalmi érdekek, a hatóságok közgyülésein és a tisztválasztásoknál bizonyos képviselőkkel birjanak.

Másik, hogy a törvényhatóságoknak belügyeikben önkormányzat s egyszersmind az országos és közérdekü ügyekhez is hozzászólhatás engedtessék.

Harmadik, hogy a törvényhatóságok, a parlamenti felelős kormánynak, a törvények és azok értelmében kibocsátott törvényes rendeletek végrehajtására tett intézkedéseit el ne mellőzhessék, félre ne tehessék, — a törvényes kormányzást, a visinertiae jogának szinén meg ne bénithassák, — sőt megforditva, a kormány alkotmányos kötelességeinek teljesitésében kész, pontos és biztos végrehajtó szervekül szolgáljanak.

Azonban bizonyosnak látszik nekem, hogy eszközök, melyek a czélhoz jutás végett mozgásba hozatni szándékoltatnak, — tul mennek a czélon, s a különböző érdekek, erők és hatalmaknak, az államczélokra szolgáló egybehangzó összmüködése helyett, azoknak viszálkodását örökitik meg oly mértékben, hogy abból társadalmi, közigazgatási és kormányzati szétbomlás fogna bekövetkezni.

Bátorkodom a tárgyakat vizsgálat alá venni egyenkint.

I.

A törvényhatóságok képviseletére hivatott közgyülés — megalkotásának rendszere — melynél fogva a bizottsági tagok hasonfele a hatóság területén legnagyobb adót fizető honpolgárokból fog állani és csak másik fele fog a választó honpolgárok bizodalmából alakulni, — a birálatot ki nem állja.

Legtöbbször a legnagyobb adót fizető uradalmak tulajdonosai, — kiknek kedveért s érdekében történnék ez intézkedés, — nem laknak a hatóság területén; igen gyakran se kedvök, se képességök az ily nagy adót fizetőknek részt venni a közügyek vitelében, — s igy érdekeik saját személyökre nézve képviselet nélkül maradandnak, a közönség pedig talán épen a legtehetségesebb, legjobb akaratu, s a közügyek iránt legbuzgóbb férfiak tevékenységét lesz kénytelen nélkülözni a miatt, mert a közvetlenül belajstromzott urak által ki fognak szoritattni. — De továbbá mig a nagyobb vagyon tulságosan is nyer képviseletet, addig a mérséklettebb földbirtok az erősebb terjedelmü hazai ipar s kereskedelem, tehát épen azon közép osztály, mely a történelem tanubizonysága szerint az előhaladás és rend együttes emelkedésének legbuzgóbb bajnoka szokott lenni, — majdnem képviseletés nélkül fog maradni.

Mert önámitás volna azzal biztatni magát a törvényhozónak, miként a bizottsági terem másik oldalát választás utján a közép osztály leghivatottabb egyénei fogják benépesiteni.

Ép ellenkezőleg, csak azért is, mert a közügyek vitelére a törvény egy még eddig nem ismert uj kiváltságos uri osztályt teremt, — mely a nagyobb vagyont ily ékesen fölébe helyzi, a már csak valamennyire kisebb — annyival inkább — a mérséklettebb vagyonnak, s mely az igy beirottakra nézve semmi más qualificatiot a honpolgárságon kivül nem kiván, — az alsóbb néposztályok százezreit ösztönszerüleg oda fogja terelni, hogy a bizottsági székekbe saját soraikból a leghevesebb tagokat ültessék.

E módszer tehát, nem hogy a testvériség kötelékeit füzné szorosabbra főleg vármegyéken és székekben, azon néposztályok között, melyeket a kiváltságolt kis rész által birt valamennyi politikai és társadalmi jog összesége, s a minden jogból kitagadott nép millioi által viselt minden néven nevezhető országos-, megyei-, községi-, papi és uri terhek egyetemessége századokon keresztül elszigetelt egymástól, és kiket csupán az 1848. évi szabadság bajnokát követő gyászos éjnek közös szenvedései hoztak némi közeledésbe egymással, — sőt ujabb választófalat épit az osztályok közé, ujabb idegenkedést, torzsalkodást és viszályt fog felébreszteni ott is, hol 1848-ik év előtt nem igen volt, — t. i. az addig egyenjogu nemesség soraiban, — s a kir. városok és szabad kerületekben.

Alig lehet kétkedni, hogy megyékben, társadalmi jelen viszonyaink között, a bizottság állandó székeit a nagyobb birtoku régi nemesség fogja elfoglalni, kik közé csak nehány uj földes ur, gyáros, nagykereskedő és tőkepénzes fog kerülni.

A nép alsóbb osztályai ezekben a régi aristokratiának, egy még gyülöltebbel, az uj pénzursággal megerősödött visszatérését fogják szemlélni, és ellenökben örökös bizalmatlanság, kétkedés és ellenzéssel viseltetni.

A dolog és emberi gyarlóság természetében fekszik, hogy a vagyonaiknál fogva örökös és csupán halál s vagyoni sülyedés által elmozditható tagjai a bizottságoknak, nem fognak azon figyelem és kimélettel lenni a nép választottai, — sem ezek azon tisztelet és bizalommal viseltetni amazok irányában, melylyel fognának lenni, ha mindnyájokat a választó polgárok bizodalma ültette volna a polgári megtiszteltetés székébe.

Sőt inkább az elsőbbek előnyeik érzetében is, az utóbbiak hátrányaik fölötti kedvetlenségeikben is a közép osztályok mérséklő elemei, majdnem teljesen hiányozván — oly éles állásba jövendenek egymással szembe, — mely a társadalmi ellentétes érdekeknek oly küzdelmeit idézendi elő, melyek a közérdekeknek csak siralmára fognak szolgálni.

Mély meggyőződésünk szerint nagyobb részében a törvényhatóságoknak az urak erélye s kitartása, a szegény osztályok képviselőinek leszoritásával, ez utóbbiak kitartó ellenzése és indulatoskodása, az elsőbbek elidegenedése- és kimaradásával, — s igy a közügyek intézésével egyik vagy másik tulságba hajtásával, innen eredő örökös czivódás, panasz és felsőbb vizsgálattal,— mindkét szélsőség egyiránt erős és makacs küzdése, végre a kormány kényszerült be-beavatkozásával, s a t.javaslat 54. §-ban rendszeresitett királyi biztosság kivételes hatalmának gyakoriság folytán állandónak nevezhető működése- s a törvényhatósági élet szüneteléséével fog végződni.

E bajok sulyosodni fognak, a befolyás azon tulsága által, melyet a kormány a hatósági tisztviselők beállításánál, részére biztositandónak vélt.

A főispánnak azon teljesen discretionalis joga, melyszerint saját kénye szerint eszközlendő kijelölés, részint feltétlen kinevezés által, a közgyülésnek épen ellenére töltheti be, — a hivatalokat, s a hatóság fegyveres erejét a csendőrséget ő fogadja fel, — sokszorositandja azon összeütközéseket, melyek ily a mai társadalom fő- és vezérelvének egységét nélkülöző, s csupán az ellentétek kiegyeztetése végett, bonyolodottan szerkesztett gépezet mozgását különben is untalan fogják nehezíteni.

Jól emlékezünk, miszerint a régi megyékben, a főispánok kijelölési joga a közgyülés által kinevezett bizottmány értekezletei által, alkotmányosan volt mérsékelve, s mégis a megyékben előállott legtöbb zavar, belviszály és királyi biztossági kivételesség, a főispánok e téreni tulhajtásai által idéztetek elő.

Hinni, hogy a főispáni mindenhatóságnak törvény általi megállapitása, nagyszámu politikai gyülekezetekből kizárja az e téren előállható vitát, kedvetlenséget, visszavonást és gyülöletet, önámitásnál egyéb nem volna. Ellenkezőleg, kizárni a választók véleményének jogos nyilatkozhatását arra nézve, hogy kik jelöltessenek, s illetőleg neveztethessenek ki a cardinalis — főhivatalokra, — nem egyéb, mint megalapitása annak, hogy a vélemény zajgások- és kihágásokban nyilvánuljon.

Arra nézve, hogy a társadalomnak, születés, szokás, vagyon, értelmiség s az életmódok sokfélesége által egymástól elkülönzött tagjait, - község, megye és állam széljainak, rendszeres és egymást nem bénitó, de kisegitő összhangzatos s ezáltal sikeres munkásság utjáni előmozditására, összehozni lehessen: mindennemü politikai intézvényeknek, ugyanazon egy fő és vezérelvből szükség kiindulni. Ez pedig napjainkban nem lehet más, mint amelyet az 1848. évi dicső törvényhozás, uj alkotmányunk alap- s a honfiak millióinak hitelvévé emelt, t. i. a polgároknak politikai jogokbani egyenlősége, s ami ebből önkényt folyik, hogy t. i. a közdolgok intézésébeni részvételnek alapja nem lehet más, mint a polgártársak törvényes uton nyilvánitott bizodalma.

Csak ha minden téren átvezetjük a népképviseletnek magasztos és szent elvét: akkor fognak egymáshoz közeliteni, s a közjólét előmozditására bensőleg összeszövetkezni a különböző érdekeket képviselő polgárok.

Az élet utjain, mint a közdolgokbani részvétnek nemes küzdhomokán, egymás kiméletére és segélyezésére levén ezáltal utalva: a gazdagok értelem-, közügyekbeni járatosság, buzgalom s a nép érdekeinek sajátjaikkal leendő összhangba hozása által, keresni fogják megérdemelni az alsóbb osztályok bizodalmát és tiszteletét, ezek pedig fel fogják az ilyenekben keresni ügyeiknek a vagyon és függetlenség által is támogatott derék bajnokait.

Ily, de csakis ily alapon a t.hatósági köpviselők nagyszámából alig marad ki egyetlenegy előkelő is, ki a közügyek vezérletébeni résztvevésre magát ismeretek, közszellem, igazságérzet, tapintatos bánásmód, s a közdolgok iránt tanusitott buzgalom által érdemessé tette.

Ily, de csakis ily alapon lesz a különböző rétegekből összegyült elemek közt, jogegyenlőség, innen származó kölcsönös tiszteket, figyelem, kimélet, és öszmüködéseikben harmonia.

A t.javaslat ugy, mikint szervezve van, megsérti az 1848. XVI. t. cz. világos rendeletét, mely a ministeriumnak azt teszi kötelességévé, hogy a megyei szerkezetnek, Magyarország és kapcsolt részei alkotmányossága védbástyáinak, a közszabadsággal öszhangzásba hozatala tekintetéből népképviselet alapján rendezéséről terjeszszen elő törvényjavaslatot.

Megsérti az 1848. XXIII. XIV. XXV. és XXVI. t. cz.-ket, sőt confiscálja ezen már a törvények alapján 1848, 1861. és 1867-ik években gyakorlatba vett élő jogaikat, melyeknél fogva a kir. városok, a szepesi tizenhat város, az első birósági hatósággal ellátott, rendezett tanácscsal biró megyei városok, jász-kun és hajdu kerületek lakosai képviselőiket s tiszteiket a valódi népképviselet alapján választják.

Sőt közvetve magát a törvényhozás képviselőházának létalapját, az 1848. III. t. cz.-ben lefektetett népképviseleti elvet is megtámadja a javaslat. Hol van ugyanis biztositék, hogy amidőn az 1848. III. t. cz. alapján alakitott képviselőház és annak kifolyásából eredett kormány, a törvényhatósági közgyülések termeiben, az oroszlánrészt közvetlenül a leggazdagabbak örökös osztályrészeül adományozza, nem fogja-e ugyanezt a képviselőházra nézve is üdvözitőnek találni?

Az 1848. évi magasztos törvényhozás által kijelentett, annyi vér és közös szenvedések által megszentelt és nagyrészben életbe átlépett népképviseleti elveknek s jogoknak részben confiscáltatása, részben confiscáltathatásától aggodalom, oly nemü hullámzásokat ébreszthet az elmékben, oly keserüségeket a szivekben, melyeknek következései kiszámithatlanok.

Miért felidézni mindezt, midőn több évi tapasztalás mutatja, hogy annyira izgatott napjainkban, oly politikai jelenetek, melyeknek eltávoztatása végett a kormány rendkivüli hatalommal felruházott kir. biztosok küldését találta szükségesnek, csupán oly hatóságokban, hol az 1848. évi törvények a népképviselet alapjáni rendezést csak megrendelték, de nem valósitották, t. i. a megyékben fordultak elő. Pedig az ottani bizottmányi tagok többsége valószinüen a megyei legnagyobb adót fizetőkből áll. Ellenben a városok és kerületekben, hol pedig a közgyülések tagjai majdnem a legtágabb népképviseleti alapon eszközlött választás utján ülnek a képviselői és tisztviselői székekben, a dolgok rendesen folynak, a közügyek mérsékletlek és rendszeresen kezeltetnek, olynemü visszaélés és kihágás, melyet a kormányhatalom rendes eszközökkel el ne hárithatott volna, magokban a köztanácskozásra jogositott testületekben elő sem fordult; a hatósági közegek körén kivül támadt oly rendetlenség is, melynek elfojtása a törvényhatóságok rendes eszközein felül, a hatalom felsőbb erejét vette volna igénybe, majdnem példanélküli.

Pedig népünknek nem volt elég alkalma és ideje jogainak helyes használatát megtanulni. Minden uj választás megannyi ok leend, hogy a választók megfontolják választásaik indokát és következéseit, megfontolják kiszemeltjeik polgári értékét.

A választásnak népképviselet alapján leendő berendezése, leghatályosabb eszköz a népek politikai iskolázására, hogy jogaikkal okosan élni megtanuljanak, s a közdolgok vezetésére minél több alkalmas és buzgó honfiakat, s a törvényhozás termeiben helyükön álló, az emberi dolgok részleteivel s a társadalmi szükségekkel szinről szinre ismeretes gyakorlati törvényhozókat képezzenek.

Én, aki a közélet jelenségeit ifjuságomtól kezdve naponkint szemlélem, s a népesség minden rétegével folyton érintkezésben állok szerzett tapasztalataim alapján lelkemben vallássá erősödött meggyőződéssel merem állitani, miként a törvényhatósági élet rendezése, község, város, megye és ország javára, előhaladás és rend érdekében, csupán akkor leend termékeny s áldásthozó, ha hogy a népképviselet egyszerü fenséges elvének alapján vitetik keresztül.

(Folyt. köv.)

Molnár György.

Ujdonságok.

* **Az általános szépitészeti vonal és szépitészeti pénztár** megalapitása iránti javaslattétellel megbizott küldöttség jelentése fölvétetett a szombati közgyülésen, de érdemileg elnem döntethetett, mivel a közgyülés tagjai lassankint annyira elszállingóztak, hogy a gyülés határozatképtelennné lőn. Azon különös szokás uralkodik nálunk, hogy többen odahagyják a gyüléstermet, mielőtt az elnök befejezné a gyülést; ezen közönyösség és részvétlenség igen rosszul veszi ki magát, épen most, midőn a törvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslat is a közélet iránti érdekeltséget igyekszik minden áron alászállitani. — A szépitészet ügyében jelentő küldöttség javaslata azonban — az észlelt körülményekből következtetve, — el fog fogadtatni; — melynek legsürgetősb része, a lejtméretések megtételére s helyzeti térkép készitésére, és külön szépitészeti pénztár alapitására s állandó szépitészeti bizottmány felállitására vonatkozik.

* **A szinház épületében** tegnapelőtt nagy szerencsétlenségnek vették elejét, ugyanis egy gázcső — nem tudni, ki által — nyitva hagyatott, s a gáz özönnel ódult ki; egy véletlen tüzszikra: s kész a veszély. Nagy vigyázat lehet ott, mikor e dologról a mérnöki hivatalnál ma reggel még semmit nem tudtak. Egyébiránt, ugy halljuk, hogy ezután erélyes rendszabályokat léptetnek életbe; ez soha sem késő, hanem eddig is kellett volna.

* **A joghallgatók** f. h. 28-án a népkertben tánczmulatságot rendeznek „segély egyletük“ javára, s a meghivó levelek a jövő hét folytán már szét fognak küldetni. — Valóban e mulatság sokak ohajtásával találkozik, s kivált a nőegyleti árvaház javára játszó mükedvelőkre nézve kellemes leend a próbák egyhanguságát feledni s az előadások alatt aratott babérokat ékes virágokkal cserélve fel homlokukon — Thalia ünnepélyes és diszes palotája helyett a szabadban levő egyszerü kis sátor alatt Theopsychorénak is áldozni.

Bármennyire üdvös volna is ez alkalommal a tánczra kevésbé alkalmas földtalaj helyett — sima deszkázaton járni el a tánczokat — a dalegylet, — melynek a népkert használási joga a sátorral együtt kizárólagos tulajdonát képezi, — nem bocsátkozhatott ily nagy összegbe kerülő vállalatba, — különben is egy állandó tánczhelyiségül szolgáló épületet szándékozván létrehozni e kertben, mely terv szerint már ez évi augustus hóban elkészülve, rendeltetésének át fog adatni. — Reméljük azonban hogy e bajon lehetőleg segitve legyen, s hogy a fesztelenség és derült hangulat szárnyain lebegő közönség minél könyebben elfeledhesse ez ugy is utóljára felmerülő hiányt. A tánczmulatság részleteiről később.

* **Zenét sétakertelnkbe.** A városi lakosság követelménye ez; igen sokan szemmel láthatólag kimutatják e vágyokat délutánonkint az emlékkertben, midőn tömegesen gyülnek oda, hogy a főiskolai énekteremből lehangzó zenében gyönyörködhessenek. A népkertben sem volna már korán a vasárnapi zenét megkezdeni.

* **Blahánéné Kölesi Luiza** asszony — mint irtuk, Kolozsvárra ment vendégszerepelni. Diadalairól előre jósoltunk; s most, nem tartjuk érdektelen dolognak, szóról szóra átvenni azon sorokat, melyeket a „Magyar Polgár“ közönségünk kedvenczének szentel a kolozsvári szinpadon történt fellépte után: „Blaháné asszony — hangzik a közlemény — a debreczeni szinház kitünő soubrette énekesnője a „Kékszakálban“-ban mutatta be magát, még pedig a legszebb sikerrel. Fiatal tetszős szinpadi alak, eleven természetes játékkal, s szép tiszta rokonszenves hanggal bir. Ritka tulajdonok egy csomóban, melyeket olyan ügyesen s eszélyesen használva, mint Blaháné asszony, mindig biztositják a közönség tetszését, s az ezzel járó taps és koszorukat. Boulottet — e sok tekintetben tulzásra csábító szerepet — természetes egyszerüséggel, kedélyesen játszta, couplettejei pedig egytől egyig kitünően sikerültek.“

* **Mai számunk mellékletére** mely a törvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslat elleni felirat városunk részéről, — figyelmeztetjük t. cz. olvasóinkat.

Legujabb.

— Pest, május 10. A képviselőház tegnapi ülésében Somssich elnök fájdalmát fejezte ki Ghyczy elhunyta fölött. Eötvös kijelenti Tisza K. interpellatiójára, hogy nem fog oly tanárokat az egyetemre hivni, kik járatlanok a magyar nyelvben. Horváth igazságügyminister benyujtja a t elepitvényekről szóló tjavaslatot. Deák Ferencz, miután a horvát képviselők itt vannak, mindenekelőtt a pénzügyi természetü és vasuti tárgyak felvételét sürgette.

— Flórencz, mj. 9. Lauza a kamara mai ülésében megerösité, hogy Cantanza közelében 10 felkelő-banda mutatkozott; 300 polgár, köztük Menotti Garibaldi, ajánlkozott e bandák kiirtására. Tegnap egy banda szétveretett; két katona megsérült. E banda 200—350 emberből állott.

— Páris, május 9. (1 és fél ó. d. u.) Eddig 6,526,316 igen- és 1,368,610 nem szavazat jutott tudomásra. Még 16 arrondissement s az algiri tengeri és szárazföldi sereg szavazata van hátra. A végeredmény e szerint várhatólag mintegy 7 milió igen s 1 és fél nem lesz.

Nyilttér.*)

Beküldetett.

Azon **szinésznő** Váradon, ki **Debreczenből** való elmeneteie alkalmával adós maradt különböző borok és vacsorák árával, fölkéretik, hogy társadalmi állásával együtt járó becsületénél fogva minél előbb egyenlitse ki e számlát.

Debreczen, 1870. május 7.

Fuchs József,
vendéglős.

195 1—0

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Bécsi tőzsde, máj. 10. Cs. arany 5.86. ezüst 121.25

Felelős szerk. s kiadótulajd. **Oláh Károly.**
Szerkesztőtárs: **Borostyáni Nándor.**

HIRDETÉSEK.

A „Pester Journal“ 1870-ik évi május hó 1-én kelt száma

következő czikket tartalmazza:

Pestbudai kölcsönös biztositóegylet. E vállalatnak 1870. évi ápril 24-én megtartott nagygyülése köztudomásulag elhatározta a liquidatiot, és megbizta a liquidatio-bizottságot, hogy ruházza át a már elintézett biztositó-ügyeket egy más biztositótársulatra. Az utóbbi, mint ma halljuk, meg is történt, még pedig a régi elismerésben álló

„ASSECURAZIONI GENERALI“

az, mely átvállalta a „Pestbudai kölcsönös biztositóegylet“ valamennyi ügyeit, akép, hogy a liquidationalis bizottság tagjai **személyesen és solidariter** állnak jót a prémiák pontos befolyásáért. Ezen módozat mindkét részre nézve igen czélszerünek látszik. Az „Assecurazioni Generali“ a maga részéről igen jelentékeny üzletet csinált a legsolidabb alapon, (a „kölcsön biztositóegylet“ által elvállalt biztositások köztudomásulag többet tesznek 12 millio forintnál), s a liquidationalis bizottság más részről oly módon oldotta meg a rábizott feladatot, hogy ezért megbizói nemcsak elismeréssel, hanem a „kölcsönös biztositóegylet“ számos comittensei őszinte köszönettel tartozhatnak neki. Anélkül, hogy az „Assecurazioni Generali“ dicséretét kürtölni akarnók — mert ezen intézet mindenféle azon irigylésreméltó hirnévvel bir, hogy azon kevesek közé tartozik, kik „hála istennek“ nem szorulnak ilyes dicséretre — csak egyszerüen egy körülményre akarunk utalni itt, mely a comittensekre nézve a legfontosabb, mert bizonyitja nekik, hogy e biztositótársulat elég erős nagyobb bizonytalanok átvállalására is. Különböző osztrák biztositótársulatok jótállási alapjainak közelebb megjelent összehasonlitó kimutatásából kiveszszük, hogy az „Assecurazioni Generali“ oly jótállási álapok felett rendelkezik, melyeket más biztositó intézetekéhez hasonlitva valósággal roppantoknak kell neveznünk. Legcsattanósabban abból tünik ez ki, hogy a nevezett biztositótársulat jótállási alapjai nemcsak az „Azienda Assecuratrice“ (6,282.816 frt), s a „Riunione Adriatica“ (8.450.735 frt) jótállási alapjait, hanem még az „Első magyar átalános biztositótársulatéit (9,511.390 frt) is kétszeresen felülmulják, miután az „Assecurazioni Generali“ nem kevesebb mint 20,623.728 frt jótállási összeg felett rendelkezik. Olvasóink figyelmébe különösen ajánljuk ezen összehasonlitó kimutatást. Figyelmes átnézése után hihetőleg mindenki egyet fog érteni azon itélettel, hogy az alap, melyen a „Pestbudai kölcsönös biztositóegylet“ liquidationalis bizottsága megoldotta feladatát minden tekintetben szerencsésnek nevezhető.

A prágai „Bohemia“ 1870. évi január 3-án megjelent esti lapja következő, a fentebbi czikkben emlitett

összehasonlitó kimutatását

tartalmazza, több osztrák biztositótársulat jótállási alapjának. E társulatok tüz-, vagy pedig egyuttal életbiztositási üzletekkel foglalkoznak, s a kimutatás az általuk közzétett 1868-ki zárszámadások szerint van közölve:

	[2]) Prämia-tartalékalap				[3]) Nyereség-tartalék				kibocsátott részvények		Összesen		Fölállitás éve
	Elemi-,		Élet-,		Elemi-,		Élet-,		Szám	Érték			
	Biztositások												
Lipcsei biztositóintézet	1094733	—	—	—	669642	77	—	—	1000	1500000	3264375	77	1818
Azienda Assicuratrice	1401864	48	1344590	43	153361	10	—	—	3383	3383000	6282816	01	1823
Assecurazioni Generali	7735591	05	7439096	59	559230	54	736010	37	3956	4153800	20623728	55	1832
Riunione Adriatica	3215450	—	1751532	—	183753	53	—	—	3300	3300000	8450735	53	1838
Első magyar ált. biztositótársaság	3394229	83	2003239	98	827792	81	136127	83	3000	3150000	9511390	25	1857
Osztrák Phönix	1583169	08	228074	37	109058	17	—	—	2000	2000000	3920301	62	1860
Pesti biztositóintézet	671779	12	137658	34	28370	85	—	—	2700	2700000	3537808	31	1865
Viktoria	520748	24	—	—	25449	80	—	—	1201	1201000	1747198	04	1866
Donau	[1]1163019	23	868381	47	37500	—	—	—	1000	1000000	3068900	70	1867

Jegyzet. A Lipcsei biztositótársulat s a Viktória nem foglalkoznak életbiztositással; a Hungaria eközken megszünt, tehát nem jő tekintetbe többé.

[1]) Beleértve a néhai első osztrák biztositótársulattól örökölt tartalék alapokat.

[2]) Prämia-tartaléknak a befolyó prämiák félretett quotája neveztetik, az esetleges veszélyek kiegyenlitésére.

[3]) Nyereségi tartaléknak az ellőbbi évek nyereségeiből gyüjtött alap neveztetik.

192. 2—3

Mint egyikét a legelőnyösebb és legszolidabb vállalatoknak ajánlja aluljegyzett bankczég a *Hamburg államtól engedélyezett és biztositott* **nagy**

pénzkisorsolást

több mint egy millio 718,000 tallérral.

A legmagasabb nyerési esély tesz.

250,000 m. vagy **100,000** ezüst tallért.

A főnyeremények: *150,000, 100,000, 50,000, 40,000, 30,000, 25.000, 2: 20,000, 3: 15,000, 4: 12,000, 1: 11,000, 4: 10,000, 5: 8000, 7: 6000, 21: 5000, 3: 4000, 35: 3000, 126: 2000, 5: 1500, 4: 1200, 205: 1000: 255: 500, 2: 300, 353: 200, 13,200: 110* stb. stb. *márka*; összesen több mint *26,000* nyeremény fog nehány hó alatt tervszerüség kihuzatni.

A kihuzott sorsjegyek felénél többel: *nyeremény jár.*

Az öszlet beküldetvén, szétküldök *„eredeti sorsjegyeket“* a **május 18. és 19-én** megtörténő huzáshoz következő szabott árakon:

Egy egész **8** frt, egy fél **4** frt, egy negyed **2** frt osztr. bankjegyekben, a *legpontosabb* szolgálat biztositása mellett. — Minden résztvevő tőlem az *államtól biztositott eredeti sorsjegyeket kapja kezéhez;* minélfogva *össze nem tévesztendők azok a tiltott igérvényekkel.* Az eredeti terv minden megrendeléshez *ingyen* mellékeltetik, és a nyeremény pénzek, valamint a hivatalos nyereménysorszám-jegyzék pontosan megküldetnek.

Azon bizalom folytán, melyet e sorsjegyek rövid idő alatt kivivtak maguknak, jelentékeny megbizásokat várok, és a legkisebb megbizások, a legtávolabbi vidékekre is, pontosan teljesittetnek. Sziveskedjenek tehát az illetők *mielőbb bizalmasan és közvetlenül* aluljegyzetthez fordulni 185. 5—8

Adolf Haas,

állami banküzlete Hamburgban.

Az „Adriai biztositó társaság“

(Riunione Adriatica di Sicurtà)

a jelen évben is eszközöl **jutányos dijak, teljes és rögtöni kártéritési kötelezettség mellett**

Jégverés elleni biztositásokat,

ugyszinte elfogad

Tüzkár, szállitmány, emberélet és évjáradék-
biztositási ajánlatokat.

A társulat szilárdságáról kezeskedik 32 évi fenállása és

tizennégy millio forint biztositéki tőkéje.

A t. cz közönséget minél tömegesb részvételre ezennel tisztelettel felhivja

az „Adriai biztositó társaság főügynöke“

Sesztina Lajos.

193. 3—3

A cs. kir. szabadalmazott

átalános biztositótársaság

(Assecurazioni-Generali)

TRIESTBEN,

mely 1831-ben alapittatott, **29 millio forint** biztositéki tőkével bir, és 39 évi fenállása óta több mint **76 millio forint** erejéig szolgáltatott ki kárpótlást.

Ezen biztositó társság a **biztositás minden nemét magában foglalja.** E társaság volt első, mely **az életbiztositást** behozta Ausztriaban 1831-ben, s tántorithatlan gondossággal igyekezett, hogy e téren a lehető legnagyobb előnyöket nyujtsa; mi mellett nem mulasztotta el, hogy azon igen fontos tapasztalatokat, melyeket a külföld, nevezetesen Anglia, ezen oly jótékony intézmény körül tett, elsajátitsa, s a jelen kivánalmaihoz alkalmazva még tovább értékesitse; ugy hogy a nyereményilletmény elosztásánál, mely a biztositott egyén halála után fizetendő, következő nyereményosztalékokat állapithatott meg:

az 1859-dik évben,	az 1852-ik	évi	mérlegből	43.75.	
1860.	„ 1853.	„	„	49.54.	
1861.	„ 1854.	„	„	a veszteség egészben a társulat terhére esett.	
1862.	„ 1855.	„	„	74.27.	
1863.	„ 1856.	„	„	98.64.	
1864.	„ 1857.	„	„	70.83.	
1865.	„ 1858.	„	„	13.—.	
1866.	„ 1859.	„	„	25.61.	
1867.	„ 1860.	„	„	28.57.	
1868.	„ 1861.	„	„	78.25.	osztatott ki a folyó évi nyereményből

mint jutalék, a mi 10 év alatt 482 frt 46 krt tesz, s általában, az eredetileg befizetett évi dijaknak mintegy **48 % százalékát teszi egy évre.**

A gyermekek javára szolgáló kiházasitási-biztositásoknál, a szerződő kivánatára visszafizettetnek a dijak a gyermok halála esetében, mint szinte a befizető halála esetében a fizetés magszünhetik, ugy hogy azért a biztositás érvényben marad.

Élétjáradéki biztositások nemcsak készpénz fizetésre, hanem házak, fekvőjavak, jelzálogok átengedése mellett is felvétetnek.

Az intézet biztosit továbbá:

tüzkárokat épületeknél, ingatlan javaknál és mezei termelvényeknál;
jégkárokat földtermékeknél;
elemi károkat tengeren, folyókon és szárazoni szállitásoknál.

A jégkárbiztositási idény kezdetével van szerencsém figyelmeztetni a t. cz. gazda-, földbirtokos- és bérlőuraságokat azon sok jégkárra, melyek a legközelebbi években, s kivált tavaj előfordultak, s utalni azon átalános elismert ténykörülményre, hogy mily szorgalommal és pontossággal fizette mindig az általam emlitett cs. kir. „Triesti átalános biztositótársaság“ a jégkárokat közmegelégedésre, s hogy e társaság, azon sok veszteség daczára, mit kivált a mult évben a jégkár biztositásoknál szenvedett, nem emelte feljebb a folyó évre sem a jégkárbiztositási dijakat, sőt a jutányosan megállapitott dijakat változatlanul meghagyta azon reményben, hogy az ujabb forgalom idővel pótolandja a veszteséget.

A cs. kir. szabadalmazott átalános biztositótársaság

debreczeni főügynöksége:

Feischl Fülöp,

hivatali irodája Széchenyi-utczán 1788. sz. a. saját házában.

191. 2—3

Eladó háztető.

Kiscsapó-utczán 375.sz. a. egy 10° hosszu jókarban lévő **nádas háztető** szabad kézből eladó; értekezhetni Batthyányiutczán 2558. sz. a. az emeletben lakó tulajdonossal. 190. 2—3

Miután nevem alatt több esetben hamisitott szirup hirdettetik és árultatik, ennek folytán kötelességemnek ismerem, jelen hirdetésem által a t. cz. közönséggel tudatni, hogy az általam már évek óta a legkitünőbben készitett

Pagliano-szirup

csupán és ***egyedül*** az e végett felállitott saját főraktárból ***Raftl Józsefnél*** Bécsben Operaring 17. sz. a. kapható, és daczára az agio magasságának egy üveg 1 frt 39 krral, 1 tuczat pedig 13 ft 50 krral árultatik és küldetik szét.

Továbbá a valódi ás hamisitlan eredeti ***Pompadour Pasta***, egy doboz 1 ft 30 krral.

Valamint a leghiresebb ***fonadék-kenőcs*** (Flechtensalbe), egy doboz ára 1 ft 30 kr.

Gyáramból Flórenczből csupán oly megrendeléseket teljesitek, melyek legalább is 100 palaczkra szólnak. Ismét eladók a bécsi főraktártól is különös ***díjelengedésben*** részesülnek.

Ezen egész Európában hiressé vált háziszert feleslegesnek tartom még jobban feldicsérni, melynek sok ezer egyén köszönheti egészsége helyreállitását, miről több ezer bizonyitványaim vannak, ezekből csupán a legjelesebb szaklapokban mint a „Wiener medizinische Presse“, ugy a „Debatte“ és „Wiener Lloyd“-ban megjelent hálanyilvánitásokra utalni elégségesnek tartom.

N. B. Minden palaczk használati utasitással van ellátva. ***Pagliano tanár*** Flórenczből.

A főraktár létezik: Raftl Józsefnél, Bécsben Opernring 17. sz. a. Öt tuczat 60 frtért. Másodeladók különös rabattot nyernek.

N. B. Minden palaczknak pecsétemmel kell ellátva lennie, minden más jelvénynyel ellátott üvegért kezesség nem vállaltatik. 64. 11—12

☞ Melléklet: a törvényhatóságok rendezéséröli törvényjavaslat elleni felirat Debreczen város hatósága részéről.

Debreczen. 1870. Nyomatott a város könyvnyomdájában.